

FERRAN AGULLÓ

PADRI DE LA COSTA BRAVA

per E. CORRAL I COLL DEL RAM.

(Continuació)

Els qui componien la Solidaritat Catalana, segons Maximiliano García Venero,

“...eren una mescla de republicans, monàrquics, possibilistes, accidentalistes, laics, confessionals, mercantilistes, liberals i antiliberals, que es reuniren al conjur d'un triomf electoral, sots uns principis de catalanitat que sens dubte els eren comuns”.

Que el Moviment de Solidaritat Catalana havia d'arribar pels seus passos comptats, ja semblava haver-ho olorat el propi Cambó...

Fou després de la militarada a Barcelona que Cambó, molt prudentment, optà per traslladar-se a París, on residí fins que, aplacada la maror, tornà en tren cap a Barcelona. I heus aquí que, en arribar a l'estació de Caldes de Malavella, es troba amb Agulló que “casualment” s'estava passejant, amb tota tranquil·litat, per l'andana. I aprofitant aquesta avinentesa, decidiren, de mutu acord, retornar junts a Barcelona.

Arribats que foren, i a la pregunta d'Agulló:

“-I ara, què s'ha de fer?”.

“-S'ha de fer això!”- respongué –o manà– Cambó. I li entregà el mapa de la Solidaritat Catalana.

Al cap de setze mesos –a les darreries de gener del 1906–, la Solidaritat Catalana era ja una esplendorosa realitat.

Per altra banda, el projecte de Llei de Jurisdiccions, presentat pel liberal Moret al Parlament el 15 de gener com a singular resposta a la petició de justícia formulada pels parlamentaris catalans contra els autors dels atropells perpetrats a les redaccions de Cu-cut! i La Veu i d'altres violències –i que finalment seria aprovat– posava totes les forces i tots els ideals dels catalanistes a mans i a l'albir de la jurisdicció castrense (“castigar els delictes d'ofensa a la pàtria, als seus símbols i emblemes, i els d'injúries i ofenses a les institucions armades”, etc.).

Entenent-ho així, doncs, la lluita contra l'esmentat projecte per part dels solidaris fou ben sovint aferrissada.

Segismond Moret, el mateix que en certa ocasió i en ple Parlament havia dit a Agulló:

“-La qüestió catalana és simplement una qüestió de mitja dotzena d'afusellaments”, i que, en versió de Josep Pla “...llança sobre els parlamentaris catalans el congrés frenètic i els obliga a sortir, literalment, per una porta excusada...” (la retirada en el moment de la vota-

ció), el mateix Moret, dèiem, fou amenaçat pels propis militars, en tant que cap de govern, amb un cop de força, cas de no ser aprovat el projecte...

Josep Pla, en el seu llibre “Cambó” diu: “Qui portà en realitat la política d'oposició, fou la penya catalanista-republicana del Continental i qui serví de **trait d'union** entre Barcelona i Madrid fou Ferran Agulló, que ja s'havia revelat com a bon col·laborador de Cambó en el terreny electoral, que era un eficient agent d'execució de la Lliga i que a les planes de La Veu continuava, amb el pseudònim de “Pol”, la tradició de crítica política popular i sarcàstica que fou consubstancial amb els temps heroics del catalanisme. Llavors Agulló, amb un peu a Madrid i un altre a Barcelona, no féu més que començar la seva carrera, que podríem anomenar diplomàtica, que tants de serveis ha produït.

“A Cambó li agradaven sempre els informadors”.

No hi fa pas res que al cap d'uns anys, tal com ja era de preveure i de tèmper, la Solidaritat Catalana anés fent aigües per tots costats (i en 1909 definitivament). El seu objectiu, el seu principal objectiu almenys, s'havia acomplert. I la normalitat, dintre l'anormalitat endèmica que tots coneixem, s'anava obrint pas. Els catalanistes deixaven de ser anomenats, genèricament, “de la ceba” i deixaven de ser identificables a simple vista... Vol dir això que en pobles, i més encara en ciutats de certa importància, els catalanistes anaven constituint la majoria.

Ferran Agulló “visqué” la política amb la mateixa intensitat i amb la mateixa passió que el teatre, la poesia, el periodisme...

La seva professionalitat en la política i en el periodisme, formant un tot inseparable, naixia i es desenvolupava en una vida paral·lela al seu lletiferisme: era un professionalisme seriós i conscient, amb els seus encerts, que eren molts, i els seus errors, que eren pocs, i el seu estil que, sense exagerar, podem assegurar que ha resultat modèlic en política.

El reconeixement als mèrits d'Agulló com a polític i més concretament com a elector –amb les seves famoses equacions a vegades divertides i a vegades fins i tot genials– és gairebé general.

I diem gairebé, per tal com disposem de la inevitable excepció a la regla, i ben digne de tenir en compte –no faltava més! Es tracta de Josep M.ª de Sagarra.

trari i el tenien per una mena de Maquiavel amb calçotets llargs, Ferran Agulló va ser tota la vida un gran somniatruites i un sentimental perfecte”.

Josep M.ª de Sagarra, en negar-li tot maquiavelisme, no feia altra cosa que augmentar-li a grans dolls la seva indubtable bona fe. I això, ben mirat, no és pas denigrant. Com sigui, però, Sagarra constitueix, que sapiguem, la sola excepció, la nota discordant enmig del concert general d'elogis clars i oberts.

Així, per exemple, Maximiano García Venero considera Agulló com una espècie d'home-clau del partit. Diu:

“...a la plaça de Catalunya, 2, va domiciliar-se la Lliga Regionalista. El seu primer president va ser Bartomeu Robert; el secretari, Ferran Agulló i Vidal, l'home que tingué una important missió en els orígens i desenvolupament del partit...”.

Igualment creia en la seva eficàcia, almenys com a elector, Joaquim M.ª Nadal, el qual en les seves “Memòries” explica que, havent estat nomenat candidat a regidor pel districte VIII de Barcelona en representació del partit Federació Monàrquica, juntament amb Tusquets per la Lliga i Sansalvador pels republicans moderats,

“...pocs dies després vaig parlar amb en Cambó, que em posà en contacte amb Josep (sic) Agulló, el “Pol”, secretari de la Lliga. Jo estimava molt Agulló, gran periodista i home d'enginy, que escrivís uns articles plens de sentit comú i de sentit pràctic...”.

Tanmateix, però, aquestes condicions d'Agulló tan elogiosament comentades, són realment polítiques?

Barcelona, si més no, ha dedicat a Ferran Agulló la meitat d'un dels seus carrers. L'altra meitat pertany als jardins del Turó Park, avui del Poeta Marquina. - (Foto Orzáez).

Fixem-nos que Pla mateix, en parlar-ne, diu “...que podríem anomenar (la seva carrera política) **diplomàtica**...” i especifica que el seu paper és el de **trait d'union** entre Barcelona i Madrid. I no seria just, pensem, d'interpretar com un menyspreu aquest judici emès per un escriptor que, en jutjar el mateix Agulló com a poeta, el rebentava sense miraments i amb una franquesa no gens sinuosa, ans, més aviat com un sincer reconeixement al seu treball obscur i ingrat. I aquest reconeixement no és relatiu, és a dir, per comparació –amb quin altre hauria de

comparar-lo?– ans justament seria absolut, per impossibilitat de comparació, donats el temps i el país.

La paraula **política** no admet eufemismes, si no és artemerament: o bé tot és política o bé res no ho és. Plantejada així la qüestió, queda clara la importància de l'Agulló-polític.

En efecte, de polític professionals, dels que fan política de la que sigui i de la manera que sigui, per tal com de la política viuen o pretenen de viure'n, n'hi ha un gravadal, amb aquest o amb aquell règim. I així mateix de brillants oradors, de demagogos i arribistes... Hem de reconèixer que Ferran Agulló, políticament, no respon a cap d'aquests models.

Agulló era més aviat un polític de portes endins. En aquest aspecte, fem atenció a la diferència de comportaments entre l'Agulló poeta: romàntic, grandiloqüent i ampul·lós i l'Agulló polític: diplomàtic, eficaç, perseverant i amb una fe inalterable en l'ideal, qualitats totes elles, diríem de la millor escola pràtica... Quina diferència, entre l'actuació explosiva, enardidora, d'un Ventosa o un Cambó, i la d'Agulló, plena d'entusiasme contingut i essències abscondides!

I arribats aquí, tot i corroborant el que acabem d'exposar, no estarà de més posar en relleu que el mateix Josep M.ª de Sagarra, creador de la divertida figura d'un “**Maquiavel amb calçotets llargs**”, retrà en una altra ocasió, i a la seva tasca, les més grans llances:

“Agulló és el treball constant, la feina difícil, l'abnegació... (...) ...és l'home que està entre bastidors, que no porta mai la corona de l'lorer al cap, però que amb la traça, la malícia, el seny i l'experiència, evita que la corona de l'lorer voli del cap dels altres...”.

(...) Les campanyes de “La Lliga” i tota la importantíssima que ha fet el catalanisme de dreta, des del doctor Robert fins a la Dictadura, ha de concedir, almenys, un cinquanta per cent del seu èxit al treball de l'Agulló. A l'home que des de la secretaria de la “Lliga” ha fet les meravelloses filigranes del cens electoral, que ha dirigit les lluites i, pràctic en tots els malabarismes de les votacions, ha

aguantat el foc en el diari, al carrer i a les urnes...”.

És obvi que si volem asaborir les grans jornades dels nostres afamats polítics, que normalment solen ser al mateix temps afamats oradors, no hem de fer més que repassar els diaris de sessions parlamentàries, on hi trobarem precioses dades per a la posteritat. Agulló no fou mai, en aquest aspecte, ni polític ni orador, cert. Però, així sí, en la seva feina era, amb tota seguretat, terriblement eficaç.

(Continuarà)

XXXI

“MAQUIAVEL AMB CALÇOTETS LLARGS”

Diu Josep M.ª de Sagarra:

Amic meu de “La Veu de Catalunya” i que de seguida ho havia de ser no solament de “La Veu”, sinó de tants i tants d'altres llocs, Ferran Agulló, en el sopar dels Jocs Florals i entre els seus confreres, els grans i vells poetes del país, es pot dir que treia faves d'olla i es rejovenia. Se sentia més segur d'ell mateix –encara que semblava paradoxal– que quan actuava de secretari i elector de “La Lliga”. Perquè a la Riera de Sant Joan, entre don Raimon d'Abadal,

don Francesc Cambó i don Lluís Duran i Ventosa, no tenia més remei que tocar de peus a terra i si li feia mal el budell prim, dissimulava la ganyota amb un somriure; però a can Martín, quan arribaven les maduixes, es guaitava la pitrera emmidonada del seu smoking com si fos la cuirassa d'un megaduc i començava a caminar damunt dels núvols.

“I això era el que li donava aplom i aquella era la manera de trobar-se a si mateix. Perquè encara que els polítics de l'Esquerra creien el con-